

REFOREST & DIGITAF

Agrolesnictví se v posledním desetiletí dostalo do popředí zájmu, zejména díky své schopnosti zachovat produkci potravin a zároveň podpořit mimoprodukční funkce potřebné ke zlepšení kvality životního prostředí. Širší zavádění agrolesnických systémů (ALS) do praxe však naráží na množství překážek, které není jednoduché překonat. **Evropská komise proto v zájmu rozšíření agrolesnictví v Evropě financuje dva výzkumné projekty, ReForest a DigitAF, v nichž obou je zapojena i Česká republika.**

Stručné představení projektů:

Cílem obou projektů je podpořit agrolesnictví v Evropě a odstranit bariéry, které dnes brání jeho širšímu využití.

Záměrem projektu **ReForest** je rozvinout spolupráci mezi privátním a veřejným sektorem v rámci celé Evropy a jasně definovat přínosy (vázání uhlíku, biologická rozmanitost, produkce) této spolupráce. Díky založení Living Labs ve vybraných zemích bude možné jasně kvantifikovat dané přínosy v různých zemích, a tedy podpořit rozvoj agrolesnictví napříč celou Evropou.

<http://agroreforest.eu/>

DigitAF projekt si klade za cíl vyvinout digitální nástroje (nástroje, modely, aplikace), které mohou být využity pro založení a obhospodařování ALS. Tyto nástroje budou vyvinuty ve spolupráci s odborníky, politickými aktéry, farmáři a dalšími zúčastněnými stranami a zástupci trhu s cílem vyvinout návrhy na jejich možná zlepšení a zjednodušení. Cílem je kvalitní implementace ALS na podporu adaptace a mitigace klimatických změn v zemědělství a zajištění udržitelného hospodaření s přírodními zdroji. Skupinám hlavních aktérů poskytneme nástroje odpovídající jejich potřebám.

<http://digitaf.eu/>

Výstup z Konference Nepomuk: Agrolesnictví v praxi, která se konala dne 3. - 4.10.2025 v Nepomuku

Ve dnech 3. - 4. října 2025 proběhla v Nepomuku dvoudenní konference **Agrolesnictví v praxi**, jíž se zúčastnilo celkem 63 účastníků, z řad zemědělců, vlastníků půdy, poradců, výzkumných institucí a státní správy. Cílem setkání bylo sdílení praktických zkušeností se zaváděním agrolesnických systémů, předání aktuálních informací k dotační podpoře a posílení lokální spolupráce mezi klíčovými aktéry. Za projekt **ReForest** byla představena prezentace zaměřená na **přechod od zájmu o agrolesnictví k jeho skutečné realizaci v praxi**. Byla shrnuta aktuální situace v ČR, která potvrzuje rychlý nárůst agrolesnických výsadeb v posledních letech v návaznosti na dotační podporu a zjednodušení legislativních podmínek pro výsadbu dřevin na orné půdě.

Hlavní část prezentace se věnovala **bariérám, které farmáři při zavádění agrolesnictví nejčastěji vnímají** – zejména ekonomickým obavám, psychologickým a kulturním bariérám, nedostatečné orientaci v dotačních a legislativních podmínkách, administrativní zátěži a technicko-provozním omezením.

Současně byla představena **konkrétní řešení těchto bariér**, založená na posílení poradenství, vzdělávání a sdílení praktických zkušeností z realizací. Zdůrazněna byla role regionálních aktérů, poradců a výzkumných institucí a význam platformy zapojení **ReForest** jako nástroje pro propojování aktérů, sdílení dobré praxe, mapování agrolesnických výsadeb a podporu návrhu funkčních a ekonomicky udržitelných agrolesnických systémů.

Závěrem bylo zdůrazněno, že **klíčem k rozvoji agrolesnictví není pouze dotační podpora, ale dlouhodobá spolupráce, kvalitní poradenství a sdílení zkušeností z praxe**. Konference potvrdila, že agrolesnictví má v české krajině významný potenciál a že projekt ReForest rozvíjí praktické nástroje, který pomáhají převádět agrolesnictví z koncepcí do reálných realizací na farmách.

Odkaz na prezentaci: [Od zájmu k praxi - Bariéry a výzvy agrolesnictví v Česku](#)

Seznámení s vybranými Living Labs projektů výše v Evropě

Představení živé laboratoře v Dánsku – projekt ReForest

Agrolesnictví v Dánsku

Agrolesnictví má v Dánsku dlouhou, i když přerušovanou tradici. V minulosti byly v zemědělské krajině běžné větrolamy, stromové linie podél polí a cest či rozptýlené stromy na zemědělské půdě, které plnily především ochrannou a produkční funkci. Tyto prvky byly ve druhé polovině 20. století, podobně jak v jiných evropských zemích, z velké části odstraněny v souvislosti s intenzifikací zemědělství a mechanizací produkce.

V posledních desetiletích se agrolesnictví v Dánsku znovu objevuje především v podobě moderních silvoorebných systémů, ochranných a produkčních větrolamů, krátkověkých dřevin pro energetické využití a kombinací stromů s píceňinami. Tyto systémy jsou uplatňovány především na orné půdě a jsou navrhovány s důrazem na ochranu půdy, zlepšení mikroklimatu, ukládání uhlíku a diverzifikaci produkce. Významnou roli hrají také výzkumné a demonstrační plochy, které slouží k testování vhodných druhových kombinací a prostorového uspořádání dřevinných prvků v intenzivně obhospodařované krajině.

Podpora agrolesnictví v Dánsku

Rozvoj agrolesnictví v Dánsku je úzce propojen s environmentálními a klimatickými cíli zemědělské politiky a s dlouhodobým důrazem na ochranu půdy, vody a klimatu. Agrolesnické prvky jsou podporovány zejména prostřednictvím opatření **Společné zemědělské politiky EU**, a to jak v rámci agroenvironmentálně-klimatických opatření, tak prostřednictvím podpory krajinných prvků, ekologického zemědělství a opatření zaměřených na ukládání uhlíku a adaptaci na změnu klimatu.

Dánsko patří mezi země, kde má silné postavení výzkum a experimentální ověřování agrolesnických systémů, především v kontextu uhlíkově efektivního hospodaření, produkce obnovitelné energie z biomasy a hodnocení ekosystémových funkcí zemědělské krajiny. Významnou roli v tomto směru hrají univerzity a výzkumné instituce, které se dlouhodobě věnují vývoji a hodnocení kombinovaných systémů produkce potravin, krmiv a energie.

Agrolesnictví je rovněž součástí národních strategických dokumentů navázaných na Společnou zemědělskou politiku pro období 2023–2027. Je v nich vnímáno především jako nástroj pro posilování odolnosti zemědělských systémů, snižování environmentální zátěže a podporu multifunkčního využívání zemědělské půdy. Vedle veřejné podpory přispívají k rozvoji agrolesnictví také poradenské služby, demonstrační farmy a užší spolupráce mezi výzkumnými institucemi a zemědělskou praxí.

Dánská živá laboratoř Taastrup

Na experimentální farmě v Taastrupu, spravované **Univerzitou v Kodani**, funguje dlouhodobá živá laboratoř zaměřená na kombinované systémy produkce potravin, krmiv a energie (Combined Food and Energy – CFE). Lokalita byla založena na jaře roku 1995 na půdě dříve využívané pro intenzivní jednoleté plodiny a představuje jeden z nejdéle kontinuálně sledovaných agrolesnických experimentů v severní Evropě.

Živá laboratoř je koncipována jako organicky obhospodařovaný **silvoorebný systém s pásovým uspořádáním dřevin a plodin**, který integruje potravinářské a krmné plodiny s pásy rychle rostoucích dřevin určených pro energetické využití. Produkční plocha zahrnuje přibližně 10,1 ha orné půdy s obilninami a píceňmi a 0,75–1,0 ha biomasových pásů. Tyto pásy tvoří smíšené porosty vrb, olší a lísky, uspořádané do pěti pásů o šířce cca 11 m, rozmístěných v různých vzdálenostech (50, 100, 150 a 200 m), což umožňuje sledovat prostorové efekty dřevinných prvků na výnosy a mikroklima v meziřadích.

Dřevinná složka je tvořena pěti dvojřadami krátkověkých dřevin (SRWC). Střední část pásů tvoří tři klony vrby (*Salix viminalis* 'Jor', *Salix dasycladus* a *Salix triandra* × *cinerea*), které jsou lemovány dvojřadou lísky obecné (*Corylus* spp.) a olše (*Alnus* spp.). Dřeviny jsou vysazeny bez použití hnojiv, herbicidů či pesticidů a biomasa je sklizená v čtyřletém cyklu, štěpkována a využívána pro výrobu tepla a elektřiny v místní energetice. Potravinářská a krmná produkce (pšenice ozimá, jarní ječmen, oves, jetelotrávní směsi) probíhá každoročně v meziřadích.

Hlavním cílem živé laboratoře je **ověření konceptu uhlíkově neutrální farmy**, která dokáže současně produkovat potraviny, krmiva i obnovitelnou energii a zároveň dlouhodobě udržovat úrodnost půdy a stabilitu výnosů. Výzkum se zaměřuje na kvantifikaci ukládání uhlíku nadzemní i podzemní biomasy, na retenční schopnost půdy, ochranu proti erozi, biologickou fixaci dusíku a celkové ekosystémové funkce agrolesnického systému.

Monitoring zahrnuje kombinaci terénních měření a modelových přístupů: odběry opadu a mrtvé biomasy, půdní sondy pro hodnocení vodní kapacity, metody hodnocení půdotvorných procesů, sledování mineralizace dusíku, biologické aktivity půdy a interakcí mezi škůdci a predátory. Díky dlouhodobým datovým řadám je lokalita využívána také pro hodnocení ekonomické životaschopnosti a environmentální efektivity CFE systémů v porovnání s konvenčním zemědělstvím.

Výsledky z dánské živé laboratoře poskytují robustní empirický základ pro hodnocení agrolesnických systémů v mírném klimatu severní a střední Evropy. Přispívají k lepšímu pochopení role dřevinných pásů v produkční krajině, k návrhu uhlíkově efektivních zemědělských systémů a k formulaci doporučení pro zemědělskou praxi i politiku udržitelného hospodaření.

Představení živé laboratoře v Anglii - projekt DigitAF

Živá laboratoř v Anglii, která byla vytvořena pro projekt na základě různých zájemců o agrolesnictví, zahrnující farmáře, odborníky z praxe, tvůrce politik a další aktéry v hodnotovém řetězci.

Agrolesnictví ve Spojeném Království

Tradiční agrolesnické systémy ve Spojeném království zahrnují shelterwoods (skot a ovce se ukrývají ve vzrostlých lesích), pannage (prasata naháněná do lesů/sadů, aby se živila spadnými plody stromů), pastvu hospodářských zvířat v otevřených parcích a ochranné pásy na farmách a v sadech. Existuje také dlouhá historie managementu živých plotů. Příkladem moderního agrolesnictví ve Spojeném království je zavedení systémů pásového pěstování dřevin na orné půdě, tzv. Alley cropping, společností Bryant and May Ltd v 70. letech 20. století. Zavedli systém s obhospodařovatelnou půdou, v němž pěstovali topoly s obilovinami mezi řadami stromů po dobu 7 - 8 let. Systém poté přešel na lesnictví, kde bylo pěstování plodin v meziřádcích přerušeno a nahrazeno pastvou hospodářských zvířat.

V roce 1984 se v zemědělských výzkumných centrech začal zvyšovat zájem o agrolesnictví, přičemž první simulační modely byly vyvinuty v období 1985–1986. V roce 1987 byl na několika místech založen celostátní silvopastevní experiment, zahrnující lokality v Severním Irsku, Skotsku, Anglii a Walesu. V roce 1992 byla zřízeny podobné experimenty zaměřené na silvoorebné agrolesnické systémy na třech lokalitách. První agrolesnický zpravodaj byl vydán v roce 1990 s názvem „Agrolesnické fórum“. V roce 1987 bylo souběžně s Národním síťovým experimentem vytvořeno „Fórum pro agrolesnický výzkum ve Spojeném království“ (UK Agroforestry Research Forum), které v roce 2003 změnilo svůj název na **Farm Woodland Forum**.

V posledních letech se agrolesnictvím zabývá stále více inovativních zemědělců, kteří jsou podporováni různými organizacemi, jako je již výše zmíněné Farm Woodland Forum, **Woodland Trust** a **Soil Association**. V roce 2019 byla vydána britská příručka pro agrolesnictví (Raskin a Osborn 2019). Od počátku 90. let se několik britských výzkumných institucí aktivně účastní mezinárodních výzkumných projektů v oblasti agrolesnictví ve spolupráci s dalšími zeměmi díky financování z EU. Patří mezi ně: ALWAYS, založený na Národním síťovém experimentu (1994), SAFE (2001–2005), AGFORWARD (2014–2017) a AGROMIX (2020–2024).

Agrolesnická farma Wakelyns ve východní Anglii

Britská živá laboratoř UK DIGITAF

Na základě navázaných kontaktů byla identifikována skupina potenciálně zainteresovaných stran, zahrnující odborníky z praxe, tvůrce politik a osoby v hodnotovém řetězci, zaměřená na východní část Anglie. Výzkumníci z Cranfieldské univerzity kontaktovali potenciální zainteresované strany jednotlivě a poté, co souhlasili s účastí, byla svolána první schůzka Živé laboratoře UK DIGITAF. Bylo rozhodnuto, že by bylo užitečné označovat skupinu jako Živá laboratoř UK DIGITAF, jelikož další živé laboratoře v oblasti agrolesnictví byly nebo jsou vyvíjeny v rámci různých projektů s různým geografickým rozložením. Složení Živé laboratoře v současné době tvoří deset osob. Mezi zástupce politik patří dva členové britského ministerstva životního prostředí, potravinářství a záležitostí venkova (DEFRA) a jeden člen britské lesnické komise. Odborníky z praxe zastupují čtyři zemědělci s různými zavedenými agrolesnickými systémy (silvoorebné i sivlopastevní ALS, zaměření na management divoké zvěře i na ochranu přírody). Mezi zainteresované strany z hodnotového řetězce patří jeden člen ze společnosti Farm Carbon Toolkit a jeden člen Woodland Trust.

Digitální nástroje

Nástroj PG Tool

Nástroj Public Goods Tool (PG Tool) vznikl původně v roce 2011 ve výzkumném centru Organic Research Centre jako pomůcka pro hodnocení přínosů farem, které přecházely na ekologické hospodaření. Postupně byl upravován pro další využití a v rámci projektu ReForest byl přepracován do plně online podoby, která lépe zachycuje **přínosy stromů a agrolesnictví pro udržitelné zemědělství**.

Aktuální verze nástroje pomáhá farmářům jednoduše zhodnotit, jak jejich hospodaření funguje z hlediska půdy, živin, energie a uhlíku, rozmanitosti krajiny, práce s lidmi, odolnosti farmy nebo péče o zvířata. Výsledky jsou přehledně zobrazené a dávají celkový obrázek o tom, jak je farma udržitelná.

Nástroj je navržen tak, aby se s ním dobře pracovalo i bez odborné pomoci. Je dostupný online a může ho samostatně používat každý, kdo hospodaří na půdě nebo se o ni stará – ať už jde o zemědělce, vlastníky pozemků, poradce nebo výzkumníky. Pomáhá jim lépe pochopit dopady jejich rozhodnutí a najít prostor pro zlepšení. Vyzkoušejte si nástroj zde: [REFOREST PG Tool](#)

Nástroj AgroforesTreeAdvice

Výběr správného druhu stromu je klíčovým krokem při navrhování udržitelných a efektivních agrolesnických systémů. Na podporu tohoto procesu bylo v různých zemích vyvinuto několik systémů pro podporu rozhodování, které pomáhají zemědělcům a poradcům s výběrem vhodných druhů. Dosah těchto nástrojů je však často omezený – obvykle se používají pouze v zemi, kde byly vytvořeny – a obvykle se zaměřují na různé aspekty adaptace na místní podmínky nebo na dosažení specifických zemědělských cílů. V této souvislosti představujeme nový nástroj pro výběr druhů stromů v agrolesnictví AgroforesTreeAdvice. Jeho cíle jsou dvojí: (i) shromáždit a uspořádat znalosti obsažené ve stávajících nástrojích pro výběr stromů a (ii) nabídnout intuitivní a uživatelsky přívětivé grafické rozhraní. Tento nástroj umožňuje uživatelům zadávat místní parametry, jako je typ půdy, klima, biotické faktory a omezení na úrovni farmy nebo socioekonomická omezení, spolu s produkčními cíli (např. dřevo, plody) a cíli ekosystémových služeb (např. ochrana půdy, ukládání uhlíku). Sjedený systém úspěšně integruje osm stávajících agrolesnických databází, čímž zlepšuje jejich (i) dohledatelnost centralizací na jednom místě, (ii) dostupnost prostřednictvím standardizovaného a uživatelsky přívětivého rozhraní, (iii) interoperabilitu umožněním dotazů založených napříč všemi nástroji a (iv) opětovnou použitelnost pro budoucí vývoj. V rámci projektu DigitAF byla vytvořena databáze pro výběr agrolesnických dřevin v ČR. Vyzkoušejte nástroj zde: [DigitAF Tools Catalogue](#).

Plánované akce v ČR

Závěrečný workshop projektů ReForest & DigitAF

Termín: **24.02.2026**

Místo: Česká zemědělská univerzita v Praze, Fakulta lesnická a dřevařská, místnost L125

Odkaz pro online připojení: [Link](#)

Dne 24.02.2026 se v areálu Česká zemědělské univerzity v Praze uskuteční poslední společný workshop projektů ReForest a DigitAF. Program se zaměří na přehledné shrnutí klíčových výsledků obou projektů a jejich konkrétní přínos pro rozvoj agrolesnictví.

Začátek workshopu je plánován na 9:00 a bude na něj navazovat členská schůze Českého spolku pro agrolesnictví od 14:00 hodin.

Osobní účast na workshopu je podmíněna registrací. Prosíme o potvrzení účasti **registrací prostřednictvím odkazu: [link](#)**. Odkaz pro online připojení je uveden výše.

Konference Agrolesnictví v Česku - 10 let společné cesty

Termín: **19.03.2026**

Místo: Česká zemědělská univerzita v Praze, ČR

Dne 19.3.2026 se v areálu Česká zemědělské univerzity v Praze uskuteční konference **Agrolesnictví v Česku - 10 let společné cesty**. Setkání nabídne ohlédnutí za uplynulou dekádu rozvoje agrolesnictví v České republice a zároveň otevře prostor pro debatu o jeho dalším směřování.

Program konference propojí odborné přednášky zaměřené na agrolesnictví ve výzkumu i v praxi s konkrétními příklady z Česka i zahraničí. Součástí budou panelové diskuze s odborníky a zástupci ministerstev, které se zaměří na aktuální výzvy, příležitosti a institucionální rámec rozvoje agrolesnictví. Důležitou roli bude hrát také prostor pro networking, sdílení zkušeností a navazování nové spolupráce mezi účastníky. Podrobnosti k programu a registraci budou postupně zveřejňovány [zde](#).

